

Universal Declaration of Human Rights - Talysh

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

İNSONI HƏXON BARƏDƏ UMUMİYƏ BƏYONNOMƏ

Tərcüməkə: Allahverdi BAYRAMI,

Redaktəkə: Ataxan ƏBİLOV

09.12.11

Preambula

Bə insoni avlodon həmməy xasbiə ləyoğətə fikfamon iyan çəvon bərobərbə, yəndiku conibə həxon zinə - ozodəti, ədoləti iyan sulhbeyəti əsosinə şərtbə bə nəzə seədə;

Bə insoni həxon beitonəti iyan nifrət kardeəti bəşəriyyəti bə dəhşətvardə barbarizmi səbəb be, həmçinin bə sıxankarde, etiqadbaste ozodəti malikbiə, tarsiku, ehtijociku ozodbə dınyo ofəyemonəti çı bəşəriyyəti ən ali piyəybe bə nəzə seədə;

İnsoni bə zılni-istibdodi vəynə bənə oxonə vasitə bə ғыiom eşte məcbur nıbe təmin kayro insoni həxon de ғанuni hukuməti dasti mıdafiə karde zəruribə bə nəzə seədə;

Xəlğon arədə mehribanə munasibəton oko dastək doy vacibəti bə nəzə seədə;

İbiə Milləton xəlqon İbiə Milləton Təşkilati (İMT) Nizomnomədə bə əsosinə insoni həxon, bə insoni şəxsiyyəti ləyoğəti iyan ғыıməti, merdon-jenon həxon bərobərəti bovə kay təsdıǵ karde, həmçinin həniyən hevujə ozodəti şəraitədə bə sosialə tərəǵǵi nailbe iyan bo jimoni şəraitı çokbeyo koməq karde bə qətm doə be bə nəzə seədə;

Uzvbıə devləton de İMT həmkoəti şəraitədə bə insoni həxon iyan əsosinə ozodətiyon bəməl vardero koməqəti karde bəştə ehdə peqəteəti bə nəzə seədə;

İn həxon iyan ozodətiyon tam dərk kardeyo həmonə ehdəpeqətəyon bə vırə rosniye yolə əhəmiyyət kəsb kardeəti bə nəzə seədəy;

İMT Penə Məclis

bəyon kardədə İnsoni Həxon barədə Umumiyyə Bəyonnomə qələy vəzifə təki, açəyən bə vırə rəse qorə bəpe həmmə milləton iyan dəvləton joǵo cəhd bıken ki, har kəs iyan cəmiyyəti har qılə orqan ın Bəyonnomə ıstə dastədə rəhbər qəte əsosdə maarıfvonəti ya de tədrisə roy bə ın həxon iyan ozodətiyon hurmətkarde iyan əvonı təmin kayro dastək be bızno, milli iyan beynəlxəlqə səviyyədə de tərəqqipərvərə tədbiron roy həm İMT uzvbıə xəlğon, həməən çəvon yuristiksiyə jiyobıə əraziyonədə jiyə xəlğon arədə həmməyəvo iyan effektiv zınə bıbu.

Maddə 1

Həmmə insonon bəştə ləyoğəti iyan həxonro ozod iyan bərobər movardə bedən. Çəvon şuur iyan vicdon hese, əve ki, deyəndı mınasibətedə bənə bıvə rəftor kardəninin.

Maddə 2

Har qılə şəxs ıstə irqi, pusti ranqi, cinsi, zıvoni, dini iyan co əǵıdə, milli ya sosial səvoni, əmlakə, sosialə movqe iyan co vəziyyətikü bəşıkrə nıbə ın Bəyonnomədə elon kardə bıə həmmə həxon iyan ozodətiyon malik bənıne.

Çımıku ziodə, çı həminə şəxsi mənsubbiə məmləkəti ya ərazi, çı ərazi müstəğıləti, ǵəyyuməti jiyobe, ıstənidarənibə be ya suverenəti har curə şiklədə məhdud beku başıkrə nıbə, siyasiyə, huǵuǵiyə iyən beynəlxalǵə statusıku bə nav omə co-səçınətiyon barde əbını.

Maddə 3

Har şəxsi bo jiye, bo ozodəti iyən şəxsi dastnıjənəti həxiş hese.

Maddə 4

Hiç kəs bənə kolə (nokə) ya şıkrə vəziyyətədə oǵəte əbını; ǵuldorəti iyən ǵulə huriyemon həmməy formondə ǵədəǵən kardə bedə.

Maddə 5

Hiç kəs bə əzobi, ya ǵəddorə, çəy ləyoǵəti bə ji vardə ǵeyri-insonə mınəsibəton, bə cəzoon məruz nibənine.

Maddə 6

Har qılə şəxs konco bedə bıbu ıstə həxe subyektəti zıneyəti həxiş heste .

Maddə 7

Həmmə insonon ǵanuni vədə bərobərin iyən qanuni tərəfıku bərobər şiklədə ıstəni mıdafiə həxjon hestişone. Həmmə insonon ın Bəyonnomə dəcvoniyə har curə co-vıjniyətionku, bə jələvonə co-vıjniyətion har curə cəhdıku bərobər şiklədə mıdafiə həxjon hestişone.

Maddə 8

Har qılə şəxsi Konstitusiyə ya ǵanuni bəy doə həxon dəcvoniyə vaxtədə səlohiyətinə milliyə məhkəmon tərəfıku ıstə həxon mıdafiə karde həxiş heste.

Maddə 9

Hiç kəs ıstənbəsə bə həbs, bo qəte ya bə kuçovnə məruz mande əzını.

Maddə 10

Har qılə şəxsi çəy həx iyən vəzləfon təyin kardeyo iyən bəyo handə bıə cinoyətə ittihomon əsosi be mıyyəyən kardeyo, bəçəy koy müstəğılə, bitərəfə məhkəmədə tam bərobərəti əsasədə, de oşkoəti iyən çı ədoləti həmməy tələbon çəş karde şəraitədə diyə kay həxiş heste.

Maddə 11

1. Cinayət kardeədə ittihombıə har qılə şəxs tova çəy qıno bəçəy mıdafiəyo həmmə imkonon təminbıə oje məhkəmə ıstintaǵədə de ǵanuniyə ro sıbut be, beqıno hisobbe həxiş heste.

2. Hiç qılə şəxs de milliyə ǵanundoəti iyən de beynəlxalǵə həxon əsosi bino be vaxt cinoyət hesab nıbə hərəkət iyən behərəkəton qorə cinoyətədə ittihom be əzını. Həmçinin bəy cinoyəti kardə vaxtədə tətbiǵ bey zınə cəzoku qonə cəzo tətbiǵ bey əzını.

Maddə 12

Hiç qılə şəxs bə şəxsiyə, xeyzonə mıdaxilə, kə-bə ənəqınıyəti, bəyəndı məktub nıvişte nunəkiliyəti, bəştə şərafı iyən nufuzi ıstənbəsə ǵəsdi məruz be əzını. Har kəsi bə joǵo mıdaxilə iyən ǵəsdi çı ǵanuni tərəfıku mıdafiə bey həxiş heste.

Maddə 13

1. Har qılə şəxsi har qılə məmləkəti hududədə sərbəst hərəkət karde iyan jimonə vırə səçiniye həxiş heste.
2. Har kəsi iştən olkən daxil be şərti har qılə məmləkət tərək karde iyan bəştə olkə oqarde həxiş heste.

Maddə 14

1. Har qılə şəxsi təqibiku co məmləkətdə boştəno pənohqo nəve, həmçinin çı pənohqoədə istifadə karde həxiş heste.
2. Çı həxədə həğiğətən bə ğeyri-siyasiyə cinayəton ro doədə, ya bə İMT-i məğsədon iyan prinsipən zidd hərəkətonku bə nav omə təğibon vaxti istifadə karde əbini.

Maddə 15

1. Har qılə şəxsi vətəndoşəti həxiş heste.
2. Hiç kəs iştənbəsə vətəndoşəti, iyan vətəndoşəti dəqişkarde həxeku məhrum karde əbini.

Maddə 16

1. Bə perəsemonə sini rəsə merdon iyan jenon irqiyə, milliyə, diniyə əloməton qorə hiç qılə məhdudiyyət nıbəy bə nikah daxilbe iyan kəxivandbe həx hısteşone. Əvon bə nikah daxil beədə, nikahi müddətədə ya çəy dəcvonə vaxtədə çı eyni həxonku istifadə kardədən.
2. Nikah bə nikahi daxil bıə har dıqlə tərəf ozodə iyan tam rozi beədə dəbastə bedə.
3. Xeyzon çı cəmiyyəti təbiə iyan sərqrupə vahide, çəy çı cəmiyyəti iyan devləti tərəfikü müdafiəbəy həxiş heste.

Maddə 17

1. Har qılə şəxsi həm colinə, həmən de co kəson bə ico mülkiyyət xıvandbey həxiş heste.
2. Hiç kəsi iştənbəsə çı mülkiyyətə məhrum karde əbini.

Maddə 18

Har qılə şəxsi fikir, vicdon iyan din ozodəti həxiş heste. Bı həxe iştə dini iyan etiğati dəqiş karde ozodəti, bəştə dini iyan bovə kardəyon təhsil, dıvo kay, dini iyan ritualə ayinon icro kay vaxti colinə, ya de cəkəson bə ico, oşko ya fərdi şikilədə etiğad kay daxile.

Maddə 19

Har qılə şəxsi əğıdə iyan əy sərbəst ifadə karde ozodətiş heste; bı həxe be maneə bə əğıdə malikbe iyan informasiyon ya ideyaon devləti sərhədiku bə şıkrə nıbə de dılıpiyə vasitəon nəve, ya bə dast varde, pevilo kay ozodəti daxile.

Maddə 20

1. Har qılə şəxsi bə dinc yığıncəğon iyan assosiasiyon ozodəti həxiş heste.
2. Hiç kəsi bə konsə qılə assosiasiya uzvəti məcbur karde əbini.

Maddə 21

1. Har qılə şəxsi devləti idarə kardeədə ya bilavasitə, ya ozodə şikilədə vijniyəbə numayəndon vasitə iştirak kay həxiş heste.
2. Har qılə şəxsi iştə olkədə devləti idaronədə xıdmət kardeyo bə bərober imkonı həxiş heste.
3. Xəlği iradə çı iqtidarə hakimiyyəti əsas bənine; In iradə iştəni de nənəkılə sədodoymonə roy, umumiyə iyan bəroberə vijniyə həxe, ya sədodoymonə ozodəti təmin bıke de co eynimənəynə forməyon dəvoniyə bıə mütəmadi iyan soxtə nıkarde monə vijnon nişo

doənine.

Maddə 22

Har qılə şəxsi çı cəmiyəti uzv təki sosialə mıdafiəş bənine iyan de milliyə ya beynəlxəlgə həmkəti roon, har devləti soxtəmoni iyan pesurson dairədə çəy ləyoğəti midafiə iyan şəxsiyəti ozodə ovciyo iqtisadiyə, sosialə iyan mədəniyə sahədə həxonış heste.

Maddə 23

1. Har qılə şəxsi de zəhməti dastko bey, sərbəstə koy vırə səçin karde, ədolətinə iyan çokə ko şərəiti bey, iyan bekoəti ku mıdafiə bey həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi hiç qılə co-vijniyəti nıbiə bo i curə koy i curə zəhməthəx səy həxiş heste.

3. Har kobikə şəxsi bəstə koy qorə lozim beədə de co sosialə mıdafiə vasiton təmom biə, çəy ıstəni iyan xeyzoni loyiğinə quzoroni təminbikə ədalətinə iyan qənoətbəxşə maaş səy həxiş heste.

4. Har qılə şəxsi həmkaron ittifoğ soxtə iyan ıstə sosialə marağon mıdafiə kardeyo bə həmkaron ittifağı uzvbey həxiş heste.

Maddə 24

Har qılə şəxsi istirohət, iyan asudə vaxt, həmçinin koyə ruji bəağılınıştə hudud, iyan maaş doə biə mütəmadiyə məzuniyəti həxiş heste.

Maddə 25

1. Har qılə şəxsi ıstəni iyan xeyzoni səhhəti iyan rifahi təmin kardeyo lozimbiə hardemon, takanemon, tibbiyə xıdmət, iyan lozimi sosialə təminatən daxilbiə jimonə səviyyə iyan bekorəti, noxəşəti, əliləti, vevə mandəti, pibeyəti, iyan çı şəxsi ıstəniku bə şıkrənibə səbəbonku jimonə vasitəon qin kardeədə bə təminatı həxiş heste.

2. Moəti iyan hırdənəti bə məxsusiyə geydi iyan koməq səy həxiş heste. Nikohi səkiştədə, ya nikohiku bəkəno movardəbiə hırdənon i curə sosialə mıdafiəku istifadə kardəninin.

Maddə 26

1. Har qılə şəxsi təhsil səy həxiş heste. Kami ibtidai iyan umumiyyə təhsil bepul bənine. İbtidaiyə təhsil icbari bənine. Har kəsi bo texnikiyə iyan pişə təhsili səyo imkanış bənine. Ali təhsilən de har kəsi gəbiliyyəti bə həmməy i curə dərəcədə mıyəsər bənine.

2. Təhsil - bo insoni şəxsiyəti tam inkişafıyo iyan bə insoni həxon iyan bə əsasinə ozodətion hurməti zyod kardeyo səbəro kardə bənine. Təhsil xəlğon irqi iyan diniyə qrupon arədə, iyəndi dərəsəmon, duruminəti iyan dustəti mehkəm kardeyo iyan İbiə Milləton sulhi oğəte sahədə fəaliyyət nişo doyo koməq kardənine.

3. Valideynon boştə hırdəsininə əğılən təhsili novi səçin kardeədə sərbəstin.

Maddə 27

1. Har qılə şəxsi cəmiyəti mədəniyə jimonədə ıstirok karde, hınəsənəti ku həzz səy, elmiyə tərəğgiyədə ıstirak karde iyan çəy foydəku istifadə karde həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi mıəllif bə elmiyə, ədəbiyə iyan hınəsənətə əsəron səkiştədə bə məydon beşə maddiyə iyan mənəviyə mənəfeyon noğə doyo həxiş heste.

Maddə 28

Har qılə şəxsi bın Bəyonnomədə əks biə həx iyan ozodətion tam təminbiə sosialə iyan beynəlxəlgə rəçini həxiş heste.

Maddə 29

1. Har qılə şəxsi əncəx çəy ozod iyən tam inkişafış mumkunbiə cəmiyəti vədə vəzifonuş heste.
2. İştə həx iyən ozodətion bə əməl vardeədə har qılə şəxs ancəx bə jələvonə məhdudiyəton məruz mande bəzine ki, əvon çı ğanuni tərəfikü çı co kəson həx iyən ozodətion zine iyən bəvon hurmət be təminatıku, iyən demokratikə cəmiyəti əxlaqiyyə, ictimaiyyə, asayışə iyən umumiyyə rifahə tələbon bə vırə rosne məğsədi təmin kardəyku bə nav bo.
3. In həx iyən ozodətion bə əməl varde bə İMT məğsəd iyən prinsipəon zidd nibənine.

Maddə 30

In Bəyonnomədə hiççi bə konsə qılə devləti, bə şəxson qrupi, iyən bə co-co şəxson Bəyonnomədə elanbiə həx iyən ozodətion məhv kardəyo səbərobıə de har qılə fəaliyyəti dastko be, ya konsə qılə joğə hərəkəti bə əməl varde həx doy təkinə təfsir karde əbini.
